

3. B. Nawrot, J. Pokładecki, Rewolucja samorządowa a zmiana lokalnych elit politycznych, [in:] K. Pałeczki (ed.), Elity polityczne w Polsce, Warsaw 1992, p. 282.
4. J. Jagielski, Sejmik samorządowy, "Samorząd Terytorialny" 1991, No. 6.
5. J. Mrodziński, Samorząd terytorialny w tekstach siedmiu projektów konstytucyjnych, "Samorząd Terytorialny" 1994, No. 11.
6. J. Emilewicz, A. Wołek, Reformatorzy i politycy. Gra o reformę ustrojową roku 1998 widziana oczami jej aktorów, Warsaw 2000, p. 175.
7. A. Miszczuk, Regionalizacja administracyjna III Rzeczypospolitej. Koncepcje teoretyczne a rzeczywistość, Lublin 2003, p. 131.
8. A. Piasecki, Menadżer i polityk. Wójt, burmistrz, prezydent miasta, Kraków 2006.
9. A. Piasecki, Polskie wybory, Kraków 2012.
10. A. Rubaj, J. Szuklarczyk, J. J. Wiatr, Samorząd po reformie, Warsaw 2002.
11. D. Niedźwiedzki, Rola władzy w kształtowaniu postaw wobec integracji, in: Z. Mach, D. Niedźwiedzki, Polska lokalna wobec integracji europejskiej, Kraków 2001.
12. A. Szelańska, Slow city jako innowacyjna koncepcja rozwoju miast, [in:] M. Bryx (ed.), Innowacje w zarządzaniu miastami w Polsce, Warsaw 2014.
13. J. Bartkowski, Europeizacja jako modernizacja. Samorządy polskie a idea integracji europejskiej, in: J. Kurczewska (ed.), Oblicza lokalności. Ku nowym formom życia lokalnego, Warsaw 2008.
14. T. Kierzkowski (ed.), Fundusze strukturalne oraz Fundusz Spójności, Warsaw 2009, p. 28.
15. In 2005 local government administration implemented 48% of the projects' value. Second (35%) came budgetary units, state agencies, and the government administration. M. Dołowicz, Kierunki i tendencje w wykorzystaniu środków strukturalnych, Instytucja Zarządzania Podstawami Wsparcia Wspólnoty, Ministry of Regional Development, Warsaw 2006.
16. Plan działań na rzecz zwiększenia potencjału administracyjnego jednostek zaangażowanych w realizację Programów Operacyjnych w Polsce w latach 2007-2013, Ministry of Regional Development, Warsaw 2007, p. 3.
17. More on that issue in: A. Piasecki, Modernizacja elit lokalnych w III RP, [in:] M. Barański, A. Czyż, S. Kubas (ed.), Rola samorządu terytorialnego w modernizacji Polski, Katowice 2010.
18. Standardy etyczne radnych i pracowników samorządowych (collective work), Kraków 2000.
19. B. Dolnicki (ed.), Jawność w samorządzie terytorialnym, Warsaw 2015.
- Concepts of activation and participatory development are discussed by Bożena Tuziak in her sociological study entitled Autorytet władz gminnych a rozwój społeczności lokalnych, Warsaw 2014, p. 97 and 101.
20. Z. Bauman, Glokalizacja, czyli komu globalizacja, a komu lokalizacja, "Studia Socjologiczne" 1997, No. 3; B. Guziejewska, Glokalizacja – oksymoron, czy wyzwanie dla samorządu terytorialnego, "Samorząd Terytorialny" 2008, Nos. 7-8.
21. S. Rutkowski, Agitacja przedstawicieli rządu tylko rozjuszyła mieszkańców, "Wspólnota" 17.11.2018.
22. The Education Act of 14.12.2016 Journal of Laws of 2017, item 60. Also: A. Gniadkowski, Podwyżki policzone dobrze, ale dla samorządów i tak nie wystarczy, "Wspólnota" No. 21, 20.10.2018.
23. R. Biskupski, Państwo kontra miasto, Rzeczpospolita daily of 3.04.2017.
24. Decommunisation of streets was broadly reported by Rzeczpospolita daily of 19.09.2016; 1.08.2017; 29.05.2018, 25.06.2018; and 29.06.2018.
25. The bill on amending the Act on the Regional Chambers of Audit as at 13 July 2016.
26. PiS słabszy w wyborach, niż się Kaczyńskiemu wydaje, Gazeta Wyborcza daily of 8.11.2018
27. Polacy cenią samorząd, "Wspólnota", 21.04.2018.
28. A. Gniadkowski, Nie nazywajcie mnie politykiem, interview with a commune head, chairman of the Association of Rural Communes of the Republic of Poland (Związek Gmin Wiejskich RP), "Wspólnota", 2 June 2018.

МИТНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ
Рогатинська Н.З., кандидат юридичних наук

Rogatynska N.Z. CUSTOMS SAFETY OF UKRAINE

***Анотація.** Проаналізовано сучасний стан забезпечення митної безпеки та зроблено висновки щодо її вдосконалення. Дана стаття, також, присвячена кримінологічній характеристиці митної безпеки в контексті її ролі з забезпечення національної безпеки України в умовах сьогодення. Проведення дослідження основних понять митної безпеки та її ролі як складової частини національної безпеки держави.*

***Ключові слова:** безпека, митна безпека, кримінологія, митниця, національна безпека.*

***Abstract** The activities of customs bodies are one of the important elements in ensuring the national security of Ukraine; the place of customs policy in the national security policy of Ukraine is determined by its task*

of ensuring economic interests and security of Ukraine; the customs security object is the customs interests of the state, which provide both foreign economic and customs security, the main subject of ensuring the customs security of Ukraine are the DFS of Ukraine. In the future, when implementing the customs policy of the state, it is necessary to consider the activities of state bodies involved in this process, in a complex, since all government bodies in this area are united by one goal - ensuring national and economic security of the state. Further research demands the categories "economic security" and "customs security" and their impact on the practical activities of customs authorities.

In the future, customs security will continue to be an integral part of the country's economic security. In this context, the key tasks are the implementation of internationally-defined instruments for international trade regulation based on compliance with the Framework Safety and Trade Facilitation Standards developed by the World Customs Organization to identify and prevent internal and external threats.

In other words, Ukraine's customs security should be based on the accumulated experience of functioning of the customs systems of the world and be a holistic dynamic system.

The priority task of the customs authorities is to protect national interests. It is advisable to take into account the experience of the leading countries of the world, namely: - to clearly emphasize priorities in national interests in the regulation of foreign trade; to approve the principles of reciprocity in providing foreign trade advantages and compliance partners with the requirements of fair competition; - to provide for the possibility of protecting national economic security through criminal, legal and administrative - legal support.

Key words: *safety, customs safety, criminology, multinational, national security.*

Категорії, які описують зовнішньоекономічну безпеку, представлені в багатьох наукових роботах, але комплексне вивчення питання “митної безпеки” та визначення суміжних з нею категорій на сьогодні відсутнє. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Пошук і розробка методів наукової оцінки процесів формування безпеки в окремих сферах життєдіяльності, методичних підходів та практичних рекомендацій щодо управління, створення моделей нейтралізації й оптимізації системних, внутрішніх і зовнішніх небезпечних впливів мають місце в роботах вітчизняних та зарубіжних учених:Александрова, Д. Адамса, Б.М.Андрушківа, О.І.Амоші, Е. А. Арустамова, С.В.Белова, П.Боулдера, А.Вестінга, О.С.Власюка, В.М.Гейця, Е.Атгінса фон Гейсау, Е.Гудвіна, Б.М.Данилишина, М.І. Долішнього, С.І.Дорогунцова, І.І.Дуднікової, С.Дуряхама, О.Б.Єгорова, Я.А.Жаліло, В.В.Зацарного, Д.В.Зеркалова, А.Б.Качинського, Н.Б.Кирич, В.М.Кузнєцова, П.М.Кузьменко, Е.М.Лібанової, В. А.Лілкана, Л.М.Логачової, В.І.Мунтіяна, В. П.Науменка, О.Ф.Новікової, С.І.Пирожкова, Б.В.Прикіна, О.М.Русака, П.Т.Саблука, Г.В.Тешшнського, С.П.Ткачука, В.М.Трегобчука, М.І.Фашевського, Л.Г.Червової, М.Г.Чумаченка, А.А.Чухно, Р.Шеннона, В.І.Ярочкіна та інших [4].

В умовах стрімкого розвитку суспільства поняття “безпека” одержало велике поширення в науковій літературі, навчальних посібниках у зв'язку зі зростанням кількості небезпек і уваги до них з боку держави, громадських організацій, різних партій і рухів, науковців [1]. Важливою складовою національної безпеки України є економічна безпека та її складові - зовнішньоекономічна та митна безпеки [2].

Сутністю категорії “безпека” є захищеність життєво важливих потреб, інтересів і цінностей людини, населення, держави та її регіонів, що гарантовані Конституцією та законодавчими актами України, від внутрішніх та зовнішніх загроз, яка забезпечується діяльністю державних органів щодо виключення (зниження) небезпеки та створення безпечних умов життєдіяльності [5].

Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 №964-IV основними засадами державної політики визначив шлях спрямування на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності [6].

У свою чергу, сферою митної політики є забезпечення економічних інтересів та безпеки України, а це чітко визначає місце митної політики у державній політиці національної безпеки [7, с. 8].

Відповідно до ст. 5 Митного кодексу України від 13.03.2012 №4495-VI (далі – МК України) державна митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання

зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики [8]. Історично митна політика являє собою першу форму державного регулювання зовнішньої торгівлі. Суть її виражається в розробці єдиної системи узгоджених економічних, політичних, організаційних та правових заходів з розвитку зовнішньоекономічних зв'язків держави. Основні цілі митної політики – забезпечення найбільш ефективного використання інструментів митного контролю і регулювання товарообміну на митній території України, участь у реалізації торгівельнополітичних заходів щодо захисту українського ринку, стимулювання розвитку національної економіки, сприяння структурній перебудові та реалізація інших завдань економічної політики України. Митна політика має сприяти реалізації економічних інтересів держави. Під національними економічними інтересами слід розуміти сукупність об'єктивних економічних потреб незалежної країни, задоволення яких забезпечує ефективне функціонування і сталий розвиток її економічної системи. Економічні інтереси виступають провідною складовою системної сукупності національних інтересів. Аналогічно, економічна безпека – складова національної безпеки, яка, у свою чергу, є відбиттям потягу до забезпечення однієї з головних потреб людини та людства – до безпечного існування. Нормативне закріплення поняття національної безпеки знайшло у ст. 1 згаданого Закону України «Про основи національної безпеки України»: «національна безпека – це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своє Об'єктом митної безпеки, тобто тим, на захист чого вона спрямована, є митні інтереси держави. Як вважає П. В. Пашко, митні інтереси забезпечують як зовнішньоекономічну, так і митну безпеку, але при цьому мають певні відмінності [9, с. 7–14].

Так, до митних інтересів, захист яких забезпечує зовнішньоекономічну безпеку України, як складової частини економічної безпеки, можна віднести: – створення умов для активізації розвитку економічних суб'єктів, вітчизняного науково-технічного потенціалу; – упровадження чинного механізму збереження і відтворення природних, трудових, інтелектуальних, енергетичних ресурсів та основних фондів на території держави, а також економічного стимулювання їх найбільш ефективного використання в межах країни; – заохочення підприємств до ефективного зовнішньоекономічного співробітництва тощо. До митних інтересів, захист яких забезпечує митну безпеку України, можна зарахувати: – створення сприятливих умов для полегшення торгівлі, сприяння транзитові, прискорення товарообігу і пасажиропотоку через митний кордон; – своєчасне й повне стягнення податків і митних зборів; – ефективну організацію боротьби з порушеннями митних правил та їх запобігання; – наближення митного законодавства до світових вимог, розвиток міжнародного співробітництва в царині митної справи; – недопущення ввезення на територію держави неякісних товарів, використання і споживання яких становить небезпеку для здоров'я населення; – недопущення ввезення продукції низького морально-етичного змісту, що пропагує міжнаціональні конфлікти, сепаратизм тощо. Головним суб'єктом забезпечення митної безпеки є органи митниці, оскільки ними безпосередньо здійснюється державна митна справа.

Зважаючи на фіскальну функцію, діяльність органів митної служби має значний вплив на соціальну сферу, адже від рівня поповнення державного бюджету податками, зборами та іншими грошовими надходженнями залежить можливість покривати витрати соціального характеру, направляючи кошти з бюджету на відповідні дотації, субсидії, програми, виплати заробітної плати і пенсій тощо. Якщо брати до уваги протидію органів доходів і зборів незаконному переміщенню заборонених предметів, приміром наркотичних засобів, сумнівної медичної продукції, можна стверджувати про беззаперечний факт захисту митниками життя і здоров'я нації [10, с. 104–105]. Різномісність діяльності органів митниці та ширина охоплення ними сфер суспільного життя має велику кількість прикладів, але найважливішим серед інших, напевно, є захист

митниками саме економічних інтересів держави. Особливості сучасного внутрішнього та зовнішнього становища України, занепад її економіки, військові дії та політична криза роблять неможливим перенесення на національні умови тих торговельно-економічних механізмів, які сконструйовані в інших країнах відповідно до їх умов та місця в світовому господарстві. Однак принципи «конструювання» цих механізмів, особливо узгодження на багатосторонній міжнародній основі, і норми, що сформувалися на цій основі, мають бути взяті до уваги при створенні, розвитку й оновленні механізму митної політики в Україні. Під час її виконання потрібно враховувати досвід і постсоціалістичних країн. Тому слід обмірковано організувати роботу з розробки митної політики. Необхідно пам'ятати, що філософія зовнішньої політики повинна полягати в тому, що всі політичні питання необхідно розглядати через призму національних економічних інтересів. Інтереси національних виробників – ось пріоритет зовнішньоекономічної політики. Вони є найбільшими платниками податків, гарантами здорової економіки, джерелом зайнятості в ринковій економіці. Звичайно, інтереси виробників з різних секторів економіки відрізняються, тому відповідні урядові агенції мають прикласти зусилля аби надати рівну можливість звертатися за захистом чи з вимогою до державних органів усім суб'єктам господарської діяльності. У свою чергу вплив економічних сил суспільства на прийняття законодавчих актів і рішень виконавчої влади зумовлює розвиток різних галузей українського права з регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Органи митниці повинні зробити ставку на вдосконалення професійних навиків своїх службовців, вміння грамотно і швидко, відповідно до законодавства, обслужити громадян, а також встигати стежити за процесами, що відбуваються в країні. При цьому дуже важливо підходити до вирішення питань зважено: не завищувати, але і не занижувати свою владу на місцях. Необхідно, крім того, працювати в тісному контакті з органами місцевої влади. Захистом економічних інтересів повинні займатися професіонали, а не різного роду політичні популісти та екстремісти. Поки цього не зрозуміє влада, вітчизняні бізнесмени та виробники не відчуватимуть себе захищеними не тільки на зовнішніх, але і на внутрішніх ринках.

Тож слід зазначити, що діяльність митних органів є одним із важливих елементів у забезпеченні національної безпеки України, місце митної політики у державній політиці національної безпеки визначається її завданням – забезпечення економічних інтересів та безпеки України, об'єктом митної безпеки є митні інтереси держави, які забезпечують як зовнішньоекономічну, так і митну безпеку, головним суб'єктом забезпечення митної безпеки України є органи ДФС України. У подальшому при реалізації митної політики держави необхідно розглядати діяльність державних органів, причетних до цього процесу, в комплексі, оскільки всі державні органи в цій сфері об'єднані однією метою – забезпечення національної та економічної безпеки держави. Подальшого дослідження вимагають категорії «економічна безпека» і «митна безпека» та їх вплив на практичну діяльність митних органів[11].

Пріоритетним завданням митних органів є захист національних інтересів. Доцільно враховувати досвід провідних країн світу, а саме: – чітко акцентувати пріоритети у національних інтересах під час регулювання зовнішньої торгівлі; затвердити принципи взаємності в наданні зовнішньоторговельних переваг і дотриманні партнерами вимог справедливої конкуренції; – передбачити можливість захисту національної економічної безпеки шляхом кримінально – правового та адміністративно – правового забезпечення.

У майбутньому митна безпека й надалі залишатиметься невід'ємною складовою економічної безпеки держави. У цьому контексті ключовими завданнями є імплементація міжнародно-визначених інструментів регулювання міжнародної торгівлі на основі дотримання Рамкових стандартів забезпечення безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі, розроблених Всесвітньою митною організацією з метою визначення та попередження внутрішніх і зовнішніх загроз. Інакше кажучи, митна безпека України

повинна базуватись на накопиченому досвіді функціонування митних систем світу і бути цілісною динамічною системою.

Список використаних джерел

1. Основні напрями зовнішньої політики України: Інтернет видання, персональний Сайт Президента України. URL: // <http://ww2.yuschenko.com.ua> (дата звернення: 15.03.2019 р.)
2. Пашко П.В., Наумич Ю. С. Митна безпека як важлива складова економічної безпеки держави // Вісн. АМСУ. 2005. № 3. С. 3-7.
4. Пашко П., Пісной П. Митна безпека України. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/479/1/435_IR.pdf (дата звернення: 15.03.2019 р.)
5. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 №964-IV // Відом. Верхов. Ради України. 2003. №39. Ст. 351.
6. Пашко П. В. Методологічні проблеми регулювання митної // Митна політика та актуальні проблеми економічної та митної безпеки України на сучасному етапі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 23 листоп. 2007 р.). Дніпропетровськ : Акад. мит. служби України, 2008. С. 8–13.
7. Митний кодекс України : затв. Законом України від 13.03.2012 р. №4495-VI // Відом. Верхов. Ради України. 2012. №44–45, 46–47, 48.
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року «Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України» : Указ Президента України від 08.06.2012 №389/2012 // Офіц. вісн. України. 2012. №45. Ст. 1749.
9. Пашко П. В. Митні інтереси та митна безпека // Митна справа. 2007. №3 (51). С. 7–14.
10. Олексієнко Р. Ю. Напрями захисту митними органами економічних інтересів держави у зовнішньоекономічній сфері // Митна політика та актуальні проблеми економічної та митної безпеки України на сучасному етапі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 23 листоп. 2007 р.). Дніпропетровськ : Акад. мит. служби України, 2008. С. 102–106.
11. Калініченко А. І. Митна безпека як складова національної безпеки України // Право та інновації. 2015. № 2 (10). С. 14-18. URL: <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2016/06/Kalinichenko10.pdf> (дата звернення: 15.03.2019 р.)

УДК 340.121.5

ЄВРОПЕЙСЬКІ ТРАДИЦІЇ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Севрюков Д.Г., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії права та держави Юридичного факультету права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Sevryukov D.G. EUROPEAN TRADITIONS OF THE SUPREMACY OF LAW

***Анотація.** Стаття присвячена проблемі інтерпретації смислового наповнення понять «правова держава» та «панування права» як визначальних чинників у розвитку якісно відмінних європейських традицій верховенства права. Виокремлено дві традиції верховенства права – континентальну та англо-саксонську, які при всіх тенденціях зближення зберігають відмінні риси. Певна уніфікація у розумінні формальних ціннісно-субстанційних аспектів верховенства права, індивідуалістичне спрямування правосуддя зменшує обсяг відмінностей у доктринальних уявленнях щодо правової природи публічно-владної організації, її меж та можливостей. Україна сприйняла континентальну ідеологему правової держави. У пострадянських реаліях декларативності та театральності в такій конструкції воля домінує над правом.*

***Ключові слова:** верховенство права, правова держава, панування права, правосуддя, традиція, образ держави, симулякр, права людини.*

The article is dedicated to the problem of an interpretation of highlight the content of notions «the State of law» and «the rule of law» as main determinants in the development of qualitatively different European traditions of the supremacy of law.

United Europe is unified in its devotion to the supremacy of law as a necessary condition of preservation and advance of shared values. However, the supremacy of law as a complex of principles, mechanisms, and procedures is not largely heterogeneous in the European area. Basically, it is referred to different traditions of the supremacy of law – continental and Anglo-Saxon, which at all tendencies of getting closer preserve distinguishing signs. The frame of the meaning of the State of law (lawful state, law-based State, Rechtsstaat, Etat du Droit) is a construct that derived from the outlook from which the state has own person. It is a subject of social activity with its own will which can claim to the representation of the will of all. The state as a person is ambivalent because it can act under the law or distort the idea of the law.